

Sygn. akt V Pa 35/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Miniecka (spr.)
Sędziowie:	SSO Marzena Głuchowska SSO Stanisław Pilarczyk
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2014r. w Kaliszu

apelacji powoda W. S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 maja 2013 r. sygn. akt IV P 409/12

w sprawie z powództwa **W. S.**

przeciwko **Zakładowi (...) Spółka Cywilna z siedzibą w O.**

o odszkodowanie

- 1. Zmienia pkt. 1 zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądza od pozwanego Zakładu (...) Spółka Cywilna z siedzibą w O. solidarnie na rzecz powoda W. S. kwotę 6.494,16zł (sześć tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt cztery złote szesnaście groszy) tytułem odszkodowania i oddala powództwo w pozostałym zakresie**
- 2. Zmienia pkt. 2 zaskarżonego wyroku w ten sposób, że nakazuje pobrać od pozwanego Zakładu (...) Spółka Cywilna z siedzibą w O. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 324,70zł (trzysta dwadzieścia cztery złote siedemdziesiąt groszy) tytułem kosztów sądowych.**
- 3. Nie obciąża powoda kosztami sądowymi.**
- 4. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 120,00zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata M. W. (2) w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Powód W. S. wniósł pozew przeciwko Zakładowi (...) Spółce Cywilnej z siedzibą w O. domagając się odszkodowania w kwocie 7.000 zł w związku z wypowiedzeniem mu umowy o pracę. W uzasadnieniu żądania powód podniósł, że jest pracownikiem podlegającym ochronie przedemerytalnej.

Pozwana Spółka wniosła o oddalenie, powództwa podnosząc, że powód nie wykazał, że spełnia przesłanki do uzyskania wcześniejszej emerytury. Takie przesłanki nie wynikają ze świadectw pracy przedstawionych przez powoda. Przyczyną rozwiązania z powodem umowy o pracę była likwidacja zajmowanego przez niego stanowiska

Sąd Rejonowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu, wyrokiem z dnia 13 maja 2013 r., powództwo oddalił i orzekł o kosztach procesu. Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujący stan faktyczny :

W. S. urodził się (...). W obecnym roku kończy 60 lat. W. S. został zatrudniony w (...) w dniu 02.01.2008 r. w oparciu o umowę o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku ślusarza, w pełnym wymiarze czasu pracy. W kwestionariuszu osobowym powód podał przebieg dotychczasowego zatrudnienia, wymieniając pracę w (...) B. – ślusarz (1972-1975), (...) K. – galwanizer (1975-1985), (...) K. – barwiarz (1985-2002) i apretur (25.05.2007-15.12.2007). Powód załączył świadectwa pracy z (...) z 7.10.1975, Z (...) z 28.01.1985, z Zakładów (...) z 31.10.1985, z (...) z 31.05.1996, ze Spółdzielni (...) z 02.03.2000, z Przedsiębiorstwa Usług (...) z 08.06.2002, z (...) z 01.08.2003 i z 31.07.2004, z (...) z 20.12.2005, z (...) u z 30.04.2006 i 14.12.2007. Praca w warunkach szczególnych została wymieniona w okresach od 01.02. do 31.10.1985, od 18.04 do 30.04.2006, od 25.05. do 15.12.2007. Powód wykazał więc dokumentami pracę w warunkach szczególnych przez okres niespełna 17 miesięcy.

Oświadczeniem z dnia 13.11.2012 r. pracodawca wypowiedział powodowi umowę o pracę, za 3-miesięcznym okresem, ze skutkiem na dzień 15.02.2013 r. Jako przesłankę rozwiązania stosunku pracy podano likwidację stanowiska pracy. Pozwani zatrudniali na stanowisku ślusarza 2 pracowników. Jednym z nich był powód. Zakład pracy nie ma obecnie pracy dla dwóch ślusarzy. Pracodawca dokonał wyboru osoby do zwolnienia pozostawiając w pracy pracownika o wyższych kwalifikacjach i lepiej wykonującego swe obowiązki pracownicze. Do pracy powoda były uwagi, wykonane towary były reklamowane. Powód musiał poprawiać produkcję jeśli się to dało zrobić. W przeszłości powód miał też wpadkę alkoholową w zakładzie pracy.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji uznał za właściwie bezsporny. Powód nie negował właściwego doboru osoby – pracownika do zwolnienia oraz nie zanegował przyczyn. Jak wynika z zeznań E. W. przeprowadzono postępowanie zmierzające do wytypowania osoby do zwolnienia. Nie sposób uznać aby typowanie było wadliwe. Przesłanki wypowiedzenia są w ocenie Sądu Rejonowego prawdziwe. Powód nie wykazał, innych powodów swego zwolnienia. Pracodawca wadliwie wskazał okres wypowiedzenia umowy o pracę pracownikowi. Okres ten winien upłynąć z końcem lutego 2013. Ta okoliczność nie rodzi jednak prawa do odszkodowania. Przepis art. 49 kodeksu pracy stwierdza bowiem, że jeżeli zastosowano zbyt krótki okres wypowiedzenia to i tak z mocy prawa umowa rozwiązuje się w terminie właściwym. Pracownikowi przysługuje stosowne wynagrodzenie za cały prawidłowy okres wypowiedzenia. Sąd Najwyższy w cytowanym przez pozwanych wyroku z dnia 10.05.2000, I PKN 630/99 stwierdził, że pracownik w związku z taką sytuacją nie ma roszczeń, o których mowa w art. 45 kodeksu pracy.

W ocenie Sądu I instancji powód nie wykazał, że jest pracownikiem chronionym przed wypowiedzeniem. Nie przedstawił pracodawcy stosownych dokumentów potwierdzających tę okoliczność. Pracodawca zaś nie jest uprawniony do przeprowadzania postępowania, które miałyby wykazać faktyczny okres pracy powoda w warunkach szczególnych.

Art. 39 kodeksu pracy, zabrania pracodawcy wypowiedzenia umowy o pracę pracownikowi, któremu brakuje nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego. Według powoda nabędzie on prawo do emerytury po osiągnięciu 60 lat w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych. Obecnie obowiązujące przepisy dają prawo pracownikom przejścia na wcześniejszą emeryturę po osiągnięciu przez mężczyznę wieku 60 lat w związku z przepracowaniem 15 lat w warunkach szczególnych. Powód nie wykazał dokumentami, aby posiadał takie zatrudnienie. Natomiast pracodawca nie posiada uprawnień do oceny pracy pracownika w warunkach szczególnych.

Tą kwestią zajmuje się ZUS, który orzeka o uprawnieniach ubezpieczonych w formie decyzji. Pracodawca wobec powyższego nie naruszył art. 39 kp, nie miał bowiem prawnych możliwości uznania, że powód jest w wieku ochronnym. Roszczenie powoda wobec tego ulega oddaleniu.

Sąd nie obciążył powoda kosztami postępowania uznając, że utracił on pracę i źródło dochodu. O kosztach dla pełnomocnika z urzędu orzekł na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r.

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód skarżąc go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego polegające na błędnym niezastosowaniu art. 39 k.p. poprzez przyjęcie, że przepis ten nie ma zastosowania do ustalonego w sprawie stanu faktycznego oraz naruszenie prawa procesowego poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i brak odniesienia do całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego czyli art. 233 §1 k.p.c. i naruszenie art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Wskazując na powyższe zarzuty wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. Nadto wnosił o zasądzenie kosztów z tytułu zastępstwa procesowego, które nie zostały zapłacone.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest uzasadniona i zasługuje na uwzględnienie. Zarzut naruszenia prawa materialnego – przepisu art. 39 k. p. okazał się uzasadniony.

Sąd I instancji oddalił powództwo uznając, iż powód nie wykazał dokumentami przepracowania 15 lat w warunkach szczególnych uprawniających do przejścia na wcześniejszą emeryturę a w takiej sytuacji pracodawca nie posiadał uprawnień do oceny czy pracownik spełnił warunki do przyznania emerytury na tych warunkach. Nie posiadał bowiem prawnych możliwości uznania, iż powód jest w wieku ochronnym, gdyż to ZUS orzeka o uprawnieniach ubezpieczonych w formie decyzji.

W sprawie VU 740/13, rozpoznawanej na skutek odwołania powoda od negatywnej decyzji ZUS Oddział w O.w kwestii przyznania emerytury, Sąd Okręgowy, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu, ustalił, iż powód udowodnił 26 lat 5 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Spełnia również pozostałe warunki do skorzystania z prawa do wcześniejszej emerytury. Ukończył 60 lat w dniu (...). W związku z tym Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 6 grudnia 2013 r. zmienił zaskarżoną decyzję ZUS w ten sposób, iż przyznał powodowi od dnia (...) prawo do emerytury dla pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych.

Wobec powyższego stwierdzić należy, iż pozwany pracodawca, z naruszeniem przepisu art. 39 k.p., rozwiązał z powodem umowę o pracę za wypowiedzeniem. W myśl tego przepisu pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę pracownikowi, któremu brakuje nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego, jeżeli okres zatrudnienia umożliwia mu uzyskanie prawa do emerytury z osiągnięciem tego wieku.

Za wiek emerytalny, w rozumieniu art. 39 k.p., uważa się tzw. powszechny wiek emerytalny oraz wiek uprawniający do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym, który dla określonych kategorii pracowników jest normalnym ustawowym wiekiem emerytalnym (górnicy, pracownicy kolejowi, pracownicy zatrudnieni w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o których mowa w ustępach 2 i 3 art. 32 u.e.r.f.u.s.).

Stwierdzić zatem należy, iż wypowiedzenie powodowi umowy o pracę, ze skutkiem na koniec lutego 2013 r., niewątpliwie naruszało zakaz wynikający z art. 39 k.p., skoro okres zatrudnienia umożliwiał powodowi uzyskanie prawa do emerytury z osiągnięciem obniżonego wieku emerytalnego.

Zauważyć przy tym trzeba, iż ochrona przedemerytalna przysługuje pracownikowi niezależnie od tego czy pracodawca miał świadomość tego, że pracownik ma prawo do wcześniejszej emerytury i czy wiedział, że pracownik podlega ochronie przewidzianej przez art. 39 k.p. Rzeczą pracodawcy, zamierzającego rozwiązać stosunek pracy z pracownikiem, jest ustalenie czy pracownik podlega ochronie przedemerytalnej. W przypadku braku takich ustaleń pracodawca ponosi ryzyko łączące się z decyzją związaną z wypowiedzeniem pracownikowi umowy o pracę.

Uzasadniony jest również zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. poprzez brak odniesienia się przez sąd I instancji do znajdującego się w aktach osobowych powoda świadectwa pracy dotyczącego zatrudnienia powoda w Fabryce (...) w K., w okresie od 18.10.1975 r. do 31.10.1976 r. i w efekcie przyjęcie, iż powód nie podlega ochronie z art. 39 k.p. W tym okresie powód pracował na stanowiskach ślusarz i galwanizer. Praca na tym ostatnim stanowisku zaliczana jest do prac w szczególnych warunkach mimo, że nie wynika to wprost ze znajdującego się w aktach osobowych świadectwa pracy. Ustalenie okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych należy do sadu orzekającego w oparciu o wszelkie oferowane przez pracownika dowody znane prawu procesowemu.

Nie jest natomiast trafny podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przepisu art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii bliżej nieokreślonego biegłego w celu ustalenia okresu zatrudnienia powoda w warunkach szczególnych. Ustalenie i ocena okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych należy bowiem do sądu orzekającego w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy.

W tym stanie rzeczy skoro uzasadnione okazały się zarzuty apelacji należało na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienić zaskarżony wyrok i uwzględnić żądanie powoda o odszkodowanie, którego wysokość ustalona została stosownie do art. 47¹ k.p. w oparciu o przedłożone przez pozwaną zaświadczenie o wysokości otrzymywanego przez powoda miesięcznego wynagrodzenia. W pozostałym zakresie, w jakim żądanie powoda przekraczało te kwotę powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 12 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych obciążając stronę pozwaną kosztami sądowymi stosownie do wyniku sporu. Jednocześnie w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. odstąpiono od obciążenia powoda kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa oraz kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym ze względu na jego sytuację materialną.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej orzeczono na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 ze zm.).